

Aabenraa
Kommune

Demensstrategi 2018-2025

Det gode, værdige og aktive hverdagsliv med demens

Udgiver:

Social & Sundhed

Aabenraa Kommune

Skelbækvej 2

6200 Aabenraa

www.aabenraa.dk

Maj 2018

Ældre & Handicap

INDLEDNING

En målrettet udvikling af og investering i demensområdet for det stigende antal borgere med demens i Aabenraa Kommune

---

Aabenraa Kommune har igennem en årrække udviklet og investeret i demensområdet med gode effekter. Denne positive udvikling ønsker Aabenraa Kommune at understøtte gennem denne demensstrategi.

Demensstrategien fastlægger strategiske mål og principper for arbejdet med borgere, der rammes af demens, og for deres pårørende.

Målet med strategien er at skabe en sammenhængende indsats for demensarbejdet i hele Aabenraa Kommune, som går på tværs af faggrupper, organisationsenheder og geografi.

Demensstrategien skal bidrage til *overblik, fornyelse og sammenhæng i den*

nuværende og fremadrettede indsats, som retter sig mod alle faser af sygdommen.

Et stigende antal af borgere med demenssygdom medfører en udfordring, som løses bedst i fællesskab og i et samarbejde mellem den kommunale indsats, den enkelte borger og pårørende.

Demensområdet er et område i hastig udvikling. Det betyder, at nærværende demensstrategi skal ses som et fleksibelt dokument, der kan ændres og tilpasses med nye mål og indsatser de kommende år.

Demensstrategien er en agil strategi, hvilket betyder, at den skal revideres en gang årligt, og der skal følges løbende op på implementeringen af strategien.

DEMENTSSTRATEGIENS VISION:

”Vi vil skabe det gode, værdige og aktive hverdagsliv så længe som muligt i eget hjem trods demenssygdommen, også når sygdommen har udviklet sig i svær grad.”

*Hvor vil vi hen med
demensområdet og hvordan
kommer vi derhen?*

OVERORDNEDE MÅL, FOKUSOMRÅDER OG INDSATSER I DEMENSSTRATEGIEN

Visionen på demensområdet skal føres ud i livet via tre overordnede mål, fem fokusområder og 10 indsatser. Det skal ske med udgangspunkt i behovene hos borgere med demens og deres pårørende.

DEMENSSTRATEGIENS STÅSTED

Demensstrategien tager udgangspunkt i de tre nationale mål, fem fokusområder og ti udvalgte indsatsområder fra "Den Nationale Demenshandlingsplan 2025", som Aabenraa Kommune allerede arbejder med og vil arbejde med de kommende år.

Demensstrategien 2018 – 2025 tager også udgangspunkt i "Aabenraa Kommunes ældre- og værdighedspolitik" med særligt fokus på at understøtte borgere med demens og pårørendes mestring, sundhed og deltagelse i fællesskabelse med fokus på livskvalitet, selvbestemmelse og kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng. Ud fra disse fokusområder er ti initiativer udvalgt fra "Den Nationale Demenshandlingsplan 2025".

BEHOV HOS BORGERE MED DEMENS OG DERES PÅRØRENDE

Aabenraa Kommunes Demensstrategi bygger på antagelsen om:

- ✓ At borgere med demenssymptomer og pårørende ønsker, at hverdagen fortsætter, som den plejer, f.eks. med fritidsaktiviteter og aktiviteter, der betyder noget for borgeren.
- ✓ At de sociale relationer og aktiviteter er vigtige for borgerens identitet.
- ✓ At borgere i kommunen har behov for at kende mulighederne for at få hjælp fra kommunen og/eller frivillige.
- ✓ At borgere med demenssymptomer fortsat ønsker at være noget for andre.
- ✓ At borgere med demenssymptomer og de pårørende har brug for viden om demenssygdommen, vejledning, rådgivning og koordinering tilpasset til det aktuelle stadie af sygdommen.

*”Vi har plejehjem, hvor livet leves hele livet, idet dagligdagen giver mulighed for fællesskab med naboerne, frivillige, pårørende, medarbejderne og andre som kommer på plejehjemmet.”
– Aabenraa Kommunes plejehjem*

DEMENSSTRATEGIENS OVERORDNEDE MÅL

Aabenraa kommune skal være en demensvenlig kommune, hvor borgere med demenssygdom og deres pårørende kan fortsætte et trygt, værdigt og aktivt liv i alle faser af sygdommen med udgangspunkt i eget hjem.

Aabenraa Kommune vil være en demensvenlig kommune ved at bekæmpe tabuer og misforståelser, øge kendskab til, viden om og forståelse for demens, og det, der er forbundet med demens, og som kan medføre stigmatisering af borgere med demens, og deres pårørende. På den måde mindskes risikoen for isolation, ensomhed og depression hos demensramte og deres pårørende.

MÅLSÆTNINGER

1.1. At borgerne i Aabenraa Kommune ved, hvad demens er, og kender de ti symptomer for demens.

1.2. At borgerne i Aabenraa Kommune kender de udfordringer, den sygdomsramte og de pårørende står overfor, og ved, hvordan de kan gøre en forskel for borgere med demens og deres pårørende i hverdagen.

1.3. At de frivilliges kendskab til demens og viden om, hvordan de kan støtte borgere med demens, øges.

1.4. At optimere de kommunale og frivillige tilbud, så borgere med demenssymptomer kan benytte tilbuddene.

1.5. At etablere samarbejde med relevante samarbejdspartnere med det formål at forbedre rammerne for borgere med demens i det offentlige rum, dvs. skabe et lokalsamfund, der opleves tilgængeligt og inkluderende.

1.6. At pårørende til borgere med demens oplever, at de får den nødvendige støtte.

Aabenraa Kommune vil bidrage til, at flere borgere med demenssymptomer udredes, og at viden om demenssygdommen og -symptomer blandt kommunens medarbejdere og borgere øges.

Aabenraa Kommune vil klæde medarbejderne på til at identificere de tidlige tegn på demens og vurdere, hvorvidt der er behov for yderligere udredning.

Derfor skal medarbejderne, som er i kontakt med borgere med risiko for at få demenssygdom, have de rette kompetencer til at opspore sygdommen tidlige og spotte de tidlige sygdomstegn.

MÅLSÆTNINGER

2.1. At borgere i Aabenraa Kommune handler på tegn på demens og bliver hjulpet til tidlig udredning.

2.2. At Aabenraa Kommune indgår i et tæt samarbejde med praktiserende læger og udredningsansvarlige, så flere borgere med demenssymptomer bliver udredt. Det nationale mål er, at 80 procent af dem får en specifik diagnose.

2.3. At viden hos kommunens borgere om mulighederne for demensudredning øges.

2.4. At styrke kommunikationen om demens og om kommunens tilbud både internt og eksternt.

2.5. At medarbejderne i Aabenraa Kommune, primært på ældre- og handicapområdet, kan observere tegn på demens, reagere på henvendelser fra borgere, pårørende og andre, og tilbyde rådgivning og vejledning til borgere med demenssymptomer og deres pårørende med hensyn til udredning og tilbud.

2.6. At medarbejdere skaber kontakt til de praktiserende læger med henblik på demensudredning for borgere, der ikke selv er i stand til dette.

2.7. At Aabenraa kommune tilbyder relevant og evidensbaseret træning til borgere med demenssymptomer.

Tegn på demens - Muligheder for hjælp - Samarbejde med udredningsansvarlige - Etablere kontakt

---

Aabenraa Kommune vil fokusere på trivsel, livskvalitet og ressourcer hos borgere med demens og dermed reducere forbruget af antipsykotisk medicin fra de nuværende 21% - 24% til 10,5% - 12% senest i 2025.

Medarbejderne skal være klædt på til den opgave, der bliver større og anderledes i fremtiden. En række indsatser på tværs af kommunen - f.eks. med pædagogisk indsats, indretning af boliger og miljøer, tværgående samarbejde, inddragelse af pårørende osv. - skal medvirke til øget trivsel og livskvalitet hos borgere med demens og dermed nedbringe forbruget af antipsykotisk medicin.

MÅLSÆTNINGER

3.1. At kompetenceniveauet og specialiseret viden om demens blandt medarbejdere på ældre- og handicapområdet øges.

3.2. At medarbejdere i kontakt med borgere med demenssymptomer har neurofaglig viden og neuropædagogiske kompetencer.

3.3. At Aabenraa Kommune sikrer en bred vifte af forskellige boligtyper og boformer, så borgere med demenssygdom kan få en velegnet, tryk og sikker bolig, der passer til deres ønsker og behov. Derudover fleksible tilbud om aflastning i og uden for hjemmet.

3.4. At borgere med demens og pårørende imødekommes med en specifik pædagogisk tilgang, både i eget hjem og i plejeboligen.

3.5. At borgere med demens, pårørende og netværk modtager relevant og tilpasset information og vejledning om demens, så der skabes bedre betingelser for at forstå og rumme den demente.

3.6. At de fysiske rammer og indretning på alle plejehjem tilpasses demente.

Kompetenceudvikling – Forskellige boligtyper og boformer –
Tværfaglig indsats – Information og vejledning

*”Vi arbejder ud fra den enkelte
dementes ressourcer med helheds-
orienteret syn og procesorienterede
metoder”*

Afdelingschef for Ældre & Handicap

VI IMØDEKOMMER UDFORDRINGERNE GENNEM FEM FOKUSOMRÅDER

De fem fokusområder imødekommer de mange udfordringer, der er blevet identificeret og drøftet på demensområdet.

TIDLIG OPSPORING OG BEDRE KVALITET I UDREDNING OG BEHANDLING

En begyndende demenssygdom kan være svær at få øje på, da de tidlige tegn på demens kan forveksles med tegn på andre sygdomme. Derudover kan mange borgere have svært ved at tale om de forandringer, der sker hos dem eller deres pårørende. Det kan medføre risiko for isolation, ensomhed og depression.

Det er afgørende, at de rette indsatser iværksættes på rette tidspunkt for at understøtte borgerens og de pårørendes livskvalitet og håndtering af hverdagslivet. Tidlig opsporing og viden om demenssygdommen kombineret med de rette indsatser kan forsinke sygdomsudviklingen.

BEDRE KVALITET I PLEJE, OMSORG OG REHABILITERING

Aabenraa Kommune vil yde rehabiliterende indsatser, der er effektive, koordinerede, sammenhængende og af høj kvalitet, og som fremmer et selvstændigt og meningsfuldt liv for borgerne, også for dem der har en demenssygdom. Dvs. passende og fleksible tilbud, som tager individuelle hensyn for at bevare borgerens værdighed og skabe sammenhæng mellem ønsker, behov, ressourcer og gældende rammer.

Dette skal ske i samarbejde med borgeren, pårørende og med interne og eksterne samarbejdspartnere med fokus på den helhedsorienterede tværfaglige indsats til borgere med demenssymptomer, og altid ud fra den højeste etiske og faglige standard på demensområdet med respekt for borgeren med demens og deres pårørende.

STØTTE OG RÅDGIVNING TIL PÅRØRENDE TIL BORGERE MED DEMENS

Forskning viser, at viden om sygdommen øger muligheden for at håndtere hverdagens udfordringer. Forskning viser også, at det kan være en stor fysisk og psykisk belastning at være pårørende til en borger med demens. Derfor vil pårørende oftere have dårligere psykisk og fysisk helbred end andre borgere.

Aabenraa Kommune vil arbejde på, at pårørende til borgere med demenssygdom modtager den støtte, vejledning og viden, de har behov for, for at kunne mestre hverdagslivet. Det inkluderer også fleksible aflastningstilbud, der kan støtte op om de pårørendes indsats.

DEMENSVENLIGE SAMFUND OG BOLIGER

Der er mange fordomme, tabuer og misforståelser om det at leve med demenssygdom. Aabenraa Kommune vil arbejde på at minimere risikoen for, at borgere med demens og deres pårørende isoleres, er ensomme eller får depression som følge af stigmatisering.

Aabenraa Kommune ønsker, at alle ældre borgere har en egnet bolig, der opleves som hjemlig, og som fleksibelt understøtter deres gode og aktive hverdagsliv i forskellige livsfaser. Derfor vil der være fokus på behovet for demensvenlige boliger samt inde- og udemiljøer, når det gælder nybyggeri og indretning af eksisterende bygninger og områder.

ØGET VIDENS- OG KOMPETENCENIVEAU

Arbejdet indenfor demensområdet kan være en udfordrende opgave for de medarbejdere, der skal sikre den bedste pleje, omsorg og rehabilitering til borgere med demens. Derfor vil kompetencer inden for demensområdet være et af fokusområderne i kompetenceudvikling. Det er afgørende for målene i demensstrategien, at medarbejdere med borgerkontakt besidder relevant viden og kompetencer, så de sammen med borgeren og de pårørende kan understøtte de demensramtes hverdagsliv.

”Vi har fokus på at udvikle, styrke og bevare borgerens ressourcer med udgangspunkt i borgerens behov og ønsker for fremtiden.”

- Hjemmeplejen

*”Det gode, værdige og aktive hverdagsliv –
også når sygdommen har udviklet sig.”
– Ældre- og værdighedspolitik*

DEMONSSTRATEGIENS OVERORDNEDE MÅL

Borgere med demens får de bedste muligheder for et trygt og værdigt liv i alle faser af sygdommen. Pårørende skal have støtte og vejledning. Medarbejderne skal have kompetencer og viden. Demensvenligt samfund skal imødekomme livet med demens.

DE VALGTE INDSATSER

De ti indsatser, som er udvalgt fra ”Den Nationale Demenshandleplan 2025”, skal sikre, at Aabenraa Kommune lykkes med strategien. Samtidigt vil Aabenraa Kommune fortsat prioritere udvikling og etablering af tilbud til demensramte og deres pårørende ud fra kommunens generelle tilgang til at støtte borgerne med sundhedsfremmende, forebyggende og en rehabiliterende tilgang med inddragelse af velfærdsteknologi.

Teknologier er ikke nævnt som en særskilt indsats i demensstrategien, men det er et gennemgående opmærksomhedspunkt, at velfærdsteknologier og digitale løsninger er vigtige elementer, der kan afhjælpe eller kompensere for de funktionsnedsættelser og begrænsninger i aktivitet og deltagelse, som demenssygdom medfører.

DE 10 INDSATSER ER:

1. Værktøj til tidlig opsporing af demens.
2. Nedbringelse forbruget af antipsykofarmaka blandt borgere med demens.
3. Demensforløb i Aabenraa Kommune.
4. Højere kvalitet i pleje- og omsorgsindsatserne.
5. Flere tilbud om fysisk træning.
6. Flere meningsfulde dag- og aflastningstilbud.
7. Udbredelse af kurser til pårørende og borgere, som har fået demensdiagnose, herunder yngre med demens.
8. Alle plejeboliger i Aabenraa Kommune skal være demensvenlige og med demensegnede omgivelser.
9. Lokale partnerskaber for at understøtte et demensvenligt samfund.
10. Kompetenceløft på demensområdet.

Sammen

Det gode, værdige

om demens

og aktive hverdagsliv

HVORFOR EN DEMENSSTRATEGI?

Aabenraa Kommune gør det godt på demensområdet, men ønsker at gøre det endnu bedre. Derudover står Aabenraa Kommune over for en række udfordringer på demensområdet i de kommende år.

ET STIGENDE ANTAL DEMENTE

Aabenraa Kommune vil over de kommende år få et stigende antal af borgere med demenssygdom på lige fod med andre kommuner i Danmark, fordi:

- Den demografiske udvikling betyder, at antallet af ældre generelt er stigende.
- Risikoen for at få en demenssygdom øges med alderen.

Der findes ingen tal, som præcist viser, hvor mange mennesker der har en demenssygdom. Det skønnes, at der er ca. 84.000 mennesker med demens i Danmark, og af dem er ca. 3.000 mennesker, som har en demensdiagnose, under 65 år, dvs. yngre med demens (Videnscenter for Demens). Op imod 300.000-400.000 mennesker er nære pårørende til en person, der lider af en demenssygdom.

På landsplan forventes en stigning af demente på ca. 80 % over de næste 25 år.

Videnscenter for Demens har publiceret et estimat for antallet af demente i Aabenraa Kommune, som viser forventet udvikling i antal demente fra 2017 til 2040.

Estimatet er baseret på oplysningerne fra befolkningsfremskrivninger trukket i 1. kvartal 2017 og World Alzheimer Report 2015. I estimatet er der også taget højde for, at demens forekommer lidt hyppigere hos kvinder end mænd.

Derudover har Videnscenter for demens offentliggjort en række estimater vedrørende omkostningerne forbundet med demens. Den viser, at hovedparten af omkostningerne som følge af demenssygdom afholdes i kommunal regi. Udgiften pr. person varierer betydeligt afhængigt af den enkeltes demensgrad, f.eks. er omkostningerne til borgere med svær demens ca. fire gange højere end ved let demens (Videnscenter for Demens).

Aabenraa	2017	2020	2025	2030	2035	2040
Fremskrivning af ældrebefolkningen (60+ årige)	17.300	18.103	19.500	20.624	21.067	20.969
Mænd med demens	294	324	381	441	491	528
Kvinder med demens	729	779	884	1007	1122	1206
I alt	1.023	1.103	1.265	1.448	1.613	1.734

Mere end 200 forskellige sygdomme kan føre til demens, som er en tilstand, hvor de mentale færdigheder er svækket af sygdom. Demens rammer primært ældre, men også yngre mennesker kan blive ramt.

HVAD ER DEMENS?

Demens betyder, at der er tegn på svigtende hjernefunktion. Demens viser sig bl.a. ved dårlig hukommelse og nedsat evne til at fungere i dagligdagen. Der er mere end 200 forskellige sygdomme, som kan medføre demens, fordi de svækker hjernen. Oftest er det ældre mennesker, som bliver ramt af demenssygdom, men også yngre kan blive ramt. Borgere med demens i lettere grad og deres pårørende har behov for rådgivning om sygdommen og om vedligeholdelse af aktivitet og deltagelse til at mestre hverdagen. Forskning viser, at motion, sociale aktiviteter og kognitiv træning kan udsætte funktionstab.

Samtidig viser forskning, at tidlig intervention i forhold til rådgivning og undervisning gør, at både borgeren med demens og de pårørende mestrer sygdomsforløbet bedre.

Borgere med demens i moderat grad vil ofte have behov for rehabiliterende indsatser, som støtter op om borgerens egne ressourcer og ønsker.

Svært demente borgere vil have behov for omsorg og pleje hele døgnet, og for at opleve at have en indholdsrig og meningsfuld hverdag med aktiviteter.

De fleste med demens i svær grad vil bo i en plejebolig.

DEMENS DIAGNOSER

De oftest stillede diagnoser er Alzheimers demens, vaskulær demens, forskellige blandingsformer, frontotemporal demens, Lewy Body demens og demens som følge af Parkinsons sygdom eller alkoholmisbrug.

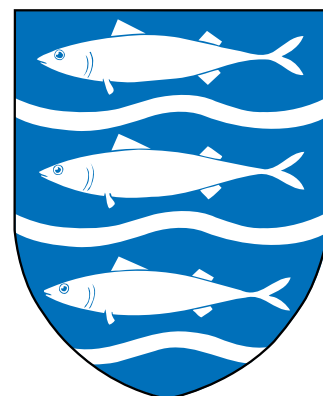
Demens er karakteriseret ved følgende:

- Svækkelse af en eller flere kognitive funktioner, herunder ofte hukommelse
- Forringelse af den praktiske funktionsevne i hverdagen
- En forringelse i forhold til det tidligere funktionsniveau
- De allerhyppigste former er Alzheimer demens og vaskulær demens. Det anslås, at over 50.000 ældre danskere har Alzheimer i ren form (Sundhedsdatastyrelsen).

Alle diagnoser har sit særpræg og skal håndteres og behandles forskelligt. Antidemensmedicin gives til personer med Alzheimer demens, Lewy Body demens og ved Parkinson demens. Medicinen har dog kun en symptomatisk effekt og forhindrer ikke, at sygdommen udvikler sig.

Det vurderes, at ca. 21 % - 24 % af borgere med demens i Aabenraa Kommune får antipsykotisk medicin (Videnscenter for Demens).

Aabenraa Kommune

Social & Sundhed
Ældre & Handicap
Aabenraa Kommune